

Як чумаки створювали першу в історії мапу України.

Розкішний ярмарок був того року в Мукачево. Чумаки розпродали всі мішки з сіллю, довелося навіть позгрібати сіль з дна воза, де її за багато років накопичилось чимало. Понаходили багато корисних загублених раніше речей: люльки, сокири, підкови та купу різного мотлоху. Але найбільше вразив знайдений панцир гігантської черепахи діаметром метрів з п'ять. Чумаки довго і здивовано його розглядали, аж поки не згадали, що вони приперли його з Турції через те, що нічого більш корисного там не було.

Стали думати, що з ним робити. Панцир обтерся в солі і став гладенький, аж блищав на сонці. І тут один з Чумаків на прізвисько Компас запропонував намалювати на цьому панцері мапу України!

- От дивіться, – каже Компас – ми розвозимо замовлення, сіль та інші речі, і мені вже набридло з'ясовувати, в яку саме, наприклад, Калинівку необхідно здійснити доставку. Калинівок в Україні штук двадцять, щоразу доводиться якось ці Калинівки відрізнити: Калинівка між двох озер, Калинівка по старому Чернігівському шляху і так далі. А Калинівок між двох озер, до річі, як мінімум три! Отже я пропоную на цьому панцирі намалювати Мапу України. Загальні контури я знаю і окреслю по пам'яті, а населені пункти, річки, озера, переправи, автобани та стежки будемо наносити в процесі подорожей. Називати населені пункти будемо так: «село Калинівка, писар Петро (охрещений Василь)»!

Тут необхідно пояснити, що в ті часи, коли хлопчик вивчався на писаря і отримував відповідний сертифікат, йому давали нове ім'я, яке починалося на літеру «П». Оскільки чоловічих імен на літеру «П» було не так багато, то в усіх документах писар підписувався, наприклад: «Полуект (охрещений Матвій)». Якщо хлопчика одразу звали ім'ям на літеру «П», тоді він підписувався, наприклад: «Панас-Панас» або «Панас в квадраті»

- До річі, - вів далі Компас, – щоб ви не повторили мою помилку, не можна перепитувати писаря: «Як називається ваше село»! Ну тому, що може воно не село, а місто, або селище міського типу, або ще щось. Тому правильно ставити запитання так: «Як називається ваш топонім?» За це теж можна в пику отримати, але хоча б не за образу, а за поширення наукових термінів! От!

Чумаки із захопленням прийняли пропозицію Компаса і наступного ж ранку вирушити за сіллю, попутно малюючи мапу. Технологія була така: будь-який населений пункт Чумаки спочатку об'їжджали по периметру, наносячи на мапу контур, потім їхали до хати писаря, з'ясовували, як його звуть, як називався топонім раніше, як називається тепер і які перспективи на майбутнє. Поточну назву та ім'я писаря наносили на мапу, решту інформації записували в зошит, який планувався, як інформаційний додаток до мапи.

Якось Чумаки зупинилися в невеличкому селі, що тяглося вздовж річки Малий Лукавець. Писарем там в той час був Петро в квадраті. Кремезний чолов'яга - життєрадісний, страшенно балакучий, не байдужий гарно поїсти та випити. Нагостювались Чумаки у Петра-Петра досхочу. Потому зібрали речі, залізли на воза і вже рушили по-тихеньку, коли Писар їм кричить навздогін:

- Слушайте! Тут недалечко, день-півтора дороги, є Топонім (Петро–Петро перейнявся ідеєю Компаса і називав Топонімом навіть власне село). Там живе хлопчина, йому років вісім, і він вміє без циркуля малювати ідеальне коло. Може олівцем на папері, може гілкою на землі, чим завгодно де завгодно – завжди виходить ідеально!!! Заїдьте подивіться!!!

«А що?,- подумали чумаки, - заїдемо». Повернули мамонта в сторону, яку вказав Писар, і рушили.

Дійсно, в тому містечку мешкав хлопчина на ім'я Дмитрик. Але через те, що з народження він був страшенно жвавий, всі називали його Квапликом. Років з трьох-чотирьох він навчився малювати ідеальне коло і через моторну вдачу малював їх всюди. Все б нічого, ніби невинна забавка, але це страшенно дратувало Маргариту Аристархівну, яку мешканці заочі називали Аксіома.

Маргарита Аристархівна працювала в компанії УкрБлагоУстрій і чудово справлялася зі своїми обов'язками: вчасно обрізала дерева та підстригала кущі, підгортала смородину, восени фарбувала вапном паркани та стовбури черешні. Але мала вона певну особливість – вірила лише в прямі лінії! Тому будь-які кола її дратували, а ідеальні кола, що малював Кваплик, доводили до сказу.

Прізвисько Аксіома вона отримала після того, як з'їздила в оплачений профспілкою тур у Жовті Води. Там вона познайомилась з вчителем, що викладав геометрію у старших класах, і він

зненацька, буквально на перших хвилинах знайомства, розказав Маргариті Аристархівні “Аксіому паралельності Евкліда” (*Якщо пряма, що перетинає дві інші прямі, утворює внутрішні односторонні кути, які менші, ніж два прями кути, то ці дві прямі перетнуться як завгодно далеко з тієї сторони, де кути.*) Вона нічогосінько не зрозуміла, але слово “Аксіома” їй дуже сподобалось. Повернувшись додому, Маргарита Аристархівна почала в розмовах, ні в тин, ні в ворота, вживати це слово. А оскільки розтлумачити, що воно означає, вона не могла, то згодом Аксіомою почали називати її.

За день до того, як Чумаки мали відвідати це містечко, трапилась неординарна подія. Компанія УкрАвтоДор мусила здійснити плановий ремонт певної ділянки траси Київ-Чоп, але працівники переплутали координати і на очах ошелешених мешканців за півдня закатали в асфальт сто метрів центральної вулиці.

Старші люди, про всяк випадок, пішли до церкви, а діти повибігали на ще теплий асфальт і, не знаючи що з цим щастям робити, заходились верещати та стрибати, як скажені. Кваплик миттєво знайшов шматок крейди і вивів величезне ідеальне коло на всі чотири полоси! А вже через кілька годин Аксіома роздратовано змивала його шваброю.

Наступного дня всі мешканці містечка мусили йти працювати в поле - настала пора корчувати пізню редиску. Кваплик встав удосвіта, збігав до двоюрідного дядька, який працював малярем, та випросивши у нього відро білої фарби, чимдуж побіг до асфальту і ретельно жирною лінією намалював велетенське коло. Аксіома, прямуючи на поле, угледіла його. «Швидко накорчю норму, прийду вимию», - роздратовано думала вона, - «А потім, якщо наздожену, руки повідбиваю!»

Зійшло сонце. На околиці загавкали собаки. Це Чумаки об'їжджали містечко, наносячи контур на мапу та зі здивуванням констатуючи відсутність людей в оселях.

Об'їхали топонім і вже завернули на центральну вулицю, як малий хлопчина, вперше поїхав з чумаками – кричить:- «Погляньте! Погляньте! Тітка коло мие» Чумаки поглянули, і дійсно: якась тітка (це була Аксіома) остервеніло терла шваброю коло, що намалював фарбою Кваплик.

Зупинили мамонта, почухали потилицю. Компас каже: «Ну шо, виходячи з розміру – це буде місто, а назвемо його «Коломия»!

Розвернули мамонта і помандрували далі створювати першу в історії мапу України.

Якось так!